

29 september 1959

cc: H
EGES
DVO
TMA*instelling*Bijeenkomsten Vakministers in EEG-verband.

Omdat gisteren de heer Schaus tegenover mij uitvoerig inging op het probleem van de verhouding tussen de Europese Commissie en de Raad van Ministers en de noodzaak voor de Commissie om veel meer zaken met de betrokken Vakministers te kunnen afdoen, moge ik hieronder mijn opinie over dit vraagstuk aan U uiteenzetten.

1. De algemene indruk is, dat de verhouding tussen de Europese Commissie en de Raad niet zo is, als zij zou moeten zijn. Enerzijds geeft de Commissie tegenover de Raad lang niet een zo uitvoerige opening van zaken als zij doet tegenover het Europese Parlement. Anderzijds bespreekt ook de Raad de ideeën, de plannen en de voorstellen van de Commissie lang niet zo uitvoerig als het Europees Parlement doet. In de afgelopen anderhalf jaar is de aandacht van de Raad in belangrijke mate geconcentreerd geweest op procedurele en financiële zaken; in de komende jaren zullen steeds meer beleidsvraagstukken aan de orde zijn. Vele van deze beleidsvraagstukken zullen een sterk technisch karakter hebben. Het gaat om onderdelen van het landbouw- en het transportbeleid, aan de orde zullen komen aspecten van de mededingingsregeling, van de handelspolitiek met Aziatische landen, de harmonisatie van stelsels van sociale zekerheid, de vrijheid van vestiging binnen de EEG en in de geassocieerde overzeese gebiedsdelen etc.

In grote lijnen is de procedure van de Commissie aldus geweest:

Zij pleegde overleg met bepaalde nationale ambtenaren alvorens zelf de nodige beslissingen te nemen, aanbevelingen tot de Lid-staten te richten of voorstellen voor verordeningen aan de Raad van Ministers voor te leggen. Wanneer de Raad als zodanig beslissingen moest nemen, werden deze beslissingen voorbereid door het Comité van Permanent Vertegenwoordigers.

Teneinde haar positie zo sterk mogelijk te maken en diepgaande of moeilijke discussies in de Raad zoveel mogelijk te ontgaan, heeft de Commissie er, begrijpelijk, steeds naar gestreefd zoveel mogelijk met voorstellen te komen, welke niet meer controversieel waren. Hiertoe diende het vooroverleg met nationale ambtenaren, dat in bepaalde gevallen werd aangevuld met vooroverleg tezamen met de nationale Vakministers. Zeer regelmatig geschiedde dit laatste door de heer Mansholt met de Ministers van Landbouw, het geschiedde ook door de heer Marjolin met de Ministers van Financiën; voorts komen binnenkort de Ministers van Verkeer op uitnodiging van de heer Schaus bijeen.

- Ik -

Th.g. informeel

Ik zie dit soort ^{overleg} processen zich voortzetten en het moeilijkste ogenblik zal zijn, wanneer de Commissie de Ministers van Economische Zaken bijeen roept voor handelspolitieke problemen of voor andere vraagstukken met betrekking tot de concurrentieverhoudingen binnen de EEG. Met betrekking tot de handelspolitiek heeft de Commissie tot nu toe volstaan met het maandelijks uitnodigen van de Directeuren-Generaal voor de Handelspolitiek.

2. Als coördinerend Departement is onze belangrijkste taak te zorgen, dat er een zekere eenheid van optreden en beleid van Nederland ten aanzien van de EEG wordt verwezenlijkt. Voorts moeten wij organisatorisch zorgen, dat alle andere Departementen zo goed en zo snel mogelijk worden ingeschakeld bij al die vraagstukken, waar zij zichzelf bij geïnteresseerd achten. Op grond van deze beide taken formuleren wij de instructies voor de Minister in de Raad en voor de Permanent Vertegenwoordiger.

In de praktijk is het echter ondoenlijk, dat wij alle instructies voor alle tientallen ambtelijke werkgroepen opstellen en het daarbij behorende ambtelijke vooroverleg organiseren. Dit laatste doen de meest betrokken Departementen in overleg met ons zelf en vertegenwoordigers van mijn Directie zijn daar als regel bij aanwezig. Zolang dit proces zich op het ambtelijke niveau afspeelt en het hier inderdaad gaat om een verbindend vooroverleg tussen nationale ambtelijke deskundigen en de Europese Commissie is hiertegen geen bezwaar.

De moeilijkheden beginnen echter, wanneer dit vooroverleg in gewicht gaat winnen en, mede doordat er Ministers of Directeuren-Generaal aan deelnemen, in feite beslissend gaat worden voor de in te nemen standpunten en de conclusies van de Raad. Zou de ontwikkeling sterker in deze richting gaan, dan zal er steeds minder van de coördinatie terecht komen en valt het EEG-beleid meer en meer uiteen in een aantal onderdelen waar tussen de samenhang verloren kan gaan en waarbij met name de algemene visie, die wij op de ontwikkeling van de EEG vooral politiek hebben, onvoldoende tot zijn recht zou komen.

3. Gezien het zeer technische karakter van vele onderwerpen welke in de Raad van Ministers aan de orde gaan komen in de toekomst, lijkt het mij niet reëel om te veronderstellen, dat al deze onderwerpen werkelijk à fond kunnen worden besproken door de Ministers van Buitenlandse Zaken. Meer en meer zullen de verschillende Vakministers hierbij een rol spelen.

Ik geloof, dat wij deze ontwikkeling niet kunnen tegenhouden. Wel moeten wij zorgen, dat bij deze ontwikkeling de samenhang en de coördinerende taak van dit Departement niet verloren gaan. Hiervoor zijn de volgende mogelijkheden:

- a. In de Ministerraad zou afgesproken moeten worden, dat de verschillende Vakministers vantevoren mededelingen doen van bijeenkomsten, welke zij hebben met hun collega's in de EEG-landen, alsmede van de daar te bespreken belangrijkste beleidsvraagstukken. Voorts zou van deze bijeenkomsten via Buitenlandse Zaken verslag aan de Ministerraad uitgebracht moeten worden.
 - b. Voordat Vakministers of Directeuren-Generaal naar Brussel gaan om het hierboven geschetste vooroverleg met de Europese Commissie te plegen, moeten zij interdepartementaal vooroverleg plegen, waarbij steeds een ambtenaar van Buitenlandse Zaken zal worden uitgenodigd en voorts vertegenwoordigers van andere meest geïnteresseerde Departementen (dit laatste in overleg met Buitenlandse Zaken).
 - c. Leidt dit interdepartementaal overleg niet tot volledige overeenstemming, met name omdat de vertegenwoordiger van Buitenlandse Zaken bezwaren zou hebben tegen de wensen van de betrokken Vakministers of Directeuren-Generaal op grond van algemene politieke beleidsoverwegingen, dan zal over de geschilpunten hetzij in de Coördinatie Commissie, hetzij in de Ministerraad nader overleg moeten worden gepleegd. Voor dit doel immers is ook de Coördinatie Commissie gecreëerd.
 - d. Wanneer de voorbesprekingen van de Vakministers of Directeuren-Generaal met de Commissie over wezenlijke en belangrijke beleidsvraagstukken gaan, verdient het ernstige overweging in de Nederlandse delegatie ook ambtenaren van andere Departementen op te nemen. Dit kan van geval tot geval worden beoordeeld, waarbij in bepaalde omstandigheden ook iemand van dit Departement mee zou kunnen gaan (ik denk hier o.a. aan bepaalde belangrijke handelspolitieke vraagstukken of het probleem van de hulpverlening).
 - e. Tenslotte zal een bevredigende regeling voor de verslaggeving moeten worden getroffen, waarbij de verslagen steeds aan alle leden van de Coördinatie Commissie worden toegezonden, alsmede eventueel aan de Ministerraad.
4. Een afzonderlijk probleem is dan nog wat met de eventuele conclusies van de Vakministers of Directeuren-Generaal gebeurt. Naar mijn mening moeten deze conclusies steeds ter flattering aan de Raad van Ministers worden voorgelegd. Worden geen conclusies bereikt en

blijven er meningsverschillen, dan geldt a fortiori dat aan de Raad van Ministers - waarbij dus de Ministers van Buitenlandse Zaken optreden, vergezeld van de betrokken Vakministers - het laatste woord is.

Gaarne verneem ik of U zich met deze gedachtengang kunt vernemen. Zo ja, dan zou ik deze gedachtengang willen verwerken in een nota voor de Ministerraad. Deze nota zou dan eerst de Coördinatie Commissie moeten passeren.

29-9-1959